

Viðmerking:

Er sjúkráhúsverkið fyri sjúklingin

I. Partur

Tað, sum sentralistiska embætisfólk okkara ger við Klaksvíkar Sjúkrahús í dag, er ikki ólíkt tí, ið gjørt varð uppundir læknastríðið, ið var frá 1952/53 til 1955

Fyri kortum las eg grein í donskum blaði, sum snúði seg um, at politikarirnir lata yvir til embætisverkið at reka politikk.

Politikarar sigla við hesum vandasjógv, men spurningurin er so: eru tað politikarar, ið reka alla ábyrgd yvir á embætisfólkið, ella tað hinvegin er embætisfólkið, ið sjálvt tekur sær sær ræði, tey ikki hava.

Lat tað verða sliðið fast, at evstu leiðslu og ábyrgd hevur politikarin, og við hesum er umráðandi, at embætisfólkið hevur sitt pláss eitt nú sum sparringspartnari.

Tá ið eg hugsi um 100 ára gomlu søguna hjá Klaksvíkar Sjúkrahúsi, og kanska serliga tíðina síðani 1939, tá lands/ríkiskassin tók við leiðsluni, er tað ófatuligt, at sjúkráhúsverkið framvegis liggur omaná - ikki bert omaná, men í oddinum innan føroyska sjúkráhúsverkið - við tí ágangi, ið verið hevur

ímóti tí síðani.

Ólógligt sjúkráhússtýri var fyrsta álopið

Fyrsta álopið á stovnin var, at eingin limur í sjúkráhússtýrinum var úr Norðoyggjum fyrrrenn í 1951. - Men hetta var eisini við til at hella bensin á bálið, og átti lut í læknastríðnum, sum var í Klaksvík frá 1952/53 til 1955.

Í hesum álopi vóru eingi vápn spard.

Lógin segði, at tað skuldi vera trý sjúkráhússtýri, eitt fyri hvørt sjúkráhús.

Tað sum hendi var, at embætisfólkið í høvuðsstaðnum, við stuðli frá donskum embætisfólki breyt lógina, og setti bert eitt sjúkráhússtýri, og sjálvur politiovasstin var formaður.

Ahugavert kundi verið at vita, hvar politisk myndugleikin krógvaði seg.

Hetta gekk eina tíð, men vit, sum eru komin eitt sindur til árs, kenna úrslitið. -

Tað ber til at halda fólk niðri eina tíð, men ver vísur í, at einaferð kemur mót-spelið.

Eitt forskansað sentralistiskt embætisverk

Vit skulu leggja til merkis, at í 1950unum, tá fyrstu skotriðurnar vórðu sendar ímóti Klaksvíkar Sjúkrahúsi, visti embætisfólkið í høvuðsstaðnum, tá dr. Halvorsen varð sendur úr Havnini, at hetta fór at elva til trupulleikar, tí embætismenninir í Havnini kendu hann, teir høvdu lisið saman við honum og kendu, hvørji krøv fóru at verða sett.

Einki av hesum var ein tilvild, eftir óstøðuga læknaatilgongd í 1940unum.

Orsøkin til at eg nú dragi søguna fram aftur er fyri at minna okkum á, at vit við tí leiðslu vit í dag hava ikki eru fragar fyrri.

Bæði tey smærri sjúkráhúsin hava alla grund til at ræðast evstu politisku

leiðsluna innan heilsuverkið í dag, ikki bert tí, at landsstýrismaðurin er sentralistiskur, men embætisfólkið stuðlar henni til at niðurleggja tey smærri sjúkráhúsin, og stuðlar henni í at fara út í ætlanir, sum landið hvørki hava orku til fíggarliga og enn minni fakliga. - Lat ið okkum kenna okkara avmarkingar.

Tað hevur enn tá fleiri ferðir verið brúkt, at landsjúkráhúsið fæst ikki at virka fyri teimum smærri sjúkráhúsum.

Sum sagt, er tað ótrúligt, at Klaksvíkar Sjúkrahús er eitt mynstursjúkrahús. Hetta skyldast einum endaleysum bardaga fyrst og fremst frá nærlagnum og dugnaligum fólki á sjúkráhúsinum - bæði fakligar og ikki minst menniskjaliga.

Lat ið Klaksvíkar Sjúkrahúsi tann pening, tey sammet við hini sjúkráhúsin eiga. Tað er álvarsamt og eitt øgilt bakkast fyri før-

Jógvan við Keldu, borgarstjóri í Klaksvík

oyska sjúklingin, tað sum bæði nú og seinastu árin hevur verið gjørt, spakuliga at draga teppið undan við at taka peningin frá sjúkráhúsinum.

Tað skal heldur ikki so litið dirvi til at niðurleggja

eitt vælvirkandi sjúkráhús og lata uppgávurnar upp í hendurnar á einum sjúkráhúsi, sum er í stórum trupulleikum, og hevur verið tað seinastu 30 árin.

Jógvan við Keldu

Hvat bagir Høgna Hoydal?

Í Sosialinum seinasta leygardag verður Høgna Hoydal endurgivin fyri at siga, at hann altíð hevur virðing fyri, at fólk gera vart við, at tey ikki vilja vera sjálvstøðug.

Her má ein undrandi spyrja, hvønn hann tosar um? Hvar finna vit tann føroying, sum ikki vil vera sjálvstøðugur?

Millum øll tey, sum liva og búgva í Føroyum í dag, finnur tú ongan!

Men kanska hugsar Høgna Hoydal um teir túsundtals føroyingar, sum noyðdust at ríma frá sínum kára heimlandi, og sum nú eru við at missa vónina um at koma heimaftur, vegna loysingar-

ætlanina hjá Høgna Hoydal. Hesi túsundtals føroyingar, sum noyðdust at liva í útlegd, eru ikki sjálvstøðug. - Les annars meira um hendan vansen, sum er nærri lýstur í Hvítubók á síðu 77 og 78 í fylgibindi I.

Har verður víst til avleiðingar av loysingærættlini. Millum annað verður víst á: »...at almennu fløgurnar, lönirnar, nýtslan ella okkurt annað minnar, ella at meiri verður kraft inn í skatt«.

»Tá landskassans útreiðslur minna, fer tað at fáa árin á allan búskapin. Um til dømis alment lonta fólkið fækkast, fer hetta at merkja, at arbeiðsloysið veksur. Samstundis merkir tað, at eftirspurningurin eftir vør-

um og tænastum frá privatu vinnunum minnar, og tiskil at fólk eisini verða sògd úr starvi í privatu vinnunum.

Vaksandi arbeiðsloysi merkir, at fólk flyta av landinum, og at lönin fellur«.

Sera dapur lesnaður. Við hesi nýggju fráflyting, vera tað enn fleiri føroyingar, sum ikki eru sjálvstøðugir.

Hví ynskir Høgna Hoydal at reka slíkan politikk, sum hevur ta avleiðing, at fólkið má ríma og liva í útlegd?

Gamaní, Hvítubók skrivar eisini, at fallandi lønarlagið merkir, at kappingarfordið í útflutningsvinnuni gerst betri, og tað vil aftur hava við sær, at nøkur av teimum fólkunum, sum

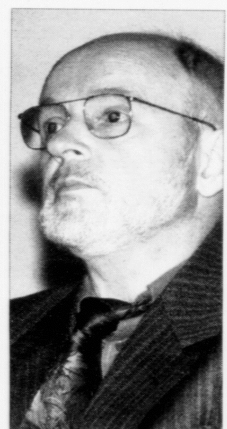
mistu arbeiðið, fáa nýtt starv.

Tann fyrrnevnda avleiðingin, (nýggj fólkaflýting, færri fløgur, lægri lönir, minni nýtsla, stór arbeiðsloysi, ella eitt stór skatta- og avgjaldstrýst) eru **avleiðingar, sum tú ikki sleppur undan, og er so státt kend uppá forhond**. Men hin avleiðingin (at tað fallandi lønarlagið seinni fer at vinna tað mista innaftur), er munandi meira ivasamt og eisini ókend.

At enda spyr Høgna Hoydal Sambandsflokkin, hvat hann sigur til, at vit hava eina fólkaatkvøðu at varðveita verandi heima-stýri?

Ein sera lógin spurningur Er tað veruliga bara Høgna Hoydal, sum ikki veit, at Sambandsflokkin hevur gjørt eitt skilgott nýskipanaruppskot, av viðurskiftunum millum Føroyar og Danmark? Her er talan um eitt uppskot, har Føroyar gerast alt meira sjálvbjargnar. Eitt uppskot, sum vil varðveita og geva komandi ættarliðum fjølbroyttar møguleikar í altjóða høpi. Eitt uppskot, sum ikki er ivasamt, ella byggir á tað ókenda, so sum loysingaruppskotið hjá Høgna Hoydal.

Trygvi F. Guttusen

Eitt gott politisk vikuskifti

Vit eru mong, sum kenna lætta og eru takksom fyri nøgv av tí politiska, sum kom fram í ljósið um vikuskiftið, og lat okkum taka okkurt fram úr rúgvuni: 1. Magni Laksáfoss, búskaparfrøðingur, gav okkum eina góða og objektiva lýsing av Hvítubók, og vísir eisini á **hvuðu nevnda bók verður**

brúkt.

2. Rolf Guttusen hevði enn einaferð eina góða **avdúking um Hvítubók**.

3. Atli P. Dam, fyrrverandi løgmaður hevði eina sanna lýsing um arbeiðsháttin hjá Høgna Hoydal, ið er nýggjur og ódæmo kratiskur.

4. Forkvinnan í Føroya størsta fakfelag vendir

fullveldinum bakið.

5. Sambandsflokkin og Javnaðarflokkurin hava nú lagt fram sína hugsan um Hvítubók, ella rættari sagt Høgna bók, tí í Dimmalætting frá 8. sept. í ár skrivur Høgna Hoydal, at hann persónliga hevur ábyrgdina av arbeiðssetningunum hjá nevndunum, ið hava

skrivað Hvítubók, og tískil kann tað valja vera burtturvið framyvir, at brúka navnið »Høgna bók«.

Búskaparfrøðingur kunnu illa gera annað enn tað, sum teir verða biðnir um.

6. Løgmaður sær ein møguleika fyri breiðari semju, og hann vil ikki uppá forhond heilt avvísa, so sum

varaløgmaður, at umboð fyri andstøðuna kanska vera við í samráðingarnevndini, sum skal gera nýggja avtalu við danir.

Jú, sanniliga má áðanast, at fløkta politiska kjakið nú er vorðið meira greitt og positivt.

Einasta illgrasið, í farna vikuskifti stóð í Sosialinum tann 18. sept., har ein blað-

maður hevur eina tíðindafrásøgd og eina samrøðu, sum hann við stórum stavum kallar: »Sambandsstungan loysnað - Tungan er svørt« - Ein politiskt litadur og eisini óvanliga subjektivur tíðindaflutningur.

Trygvi F. Guttusen